

SUUTARIN MÖKILLÄ

ILVEILY KAHDESSA NÄYTÖKSESSÄ

KIRJOITTAJUT

EMIL PERTTILÄ

KUSTANTAJA

YRJÖ WEILIN

SUUTARIN MÖKILLÄ.

ILVEILY KAHDESSA NÄYTÖKSESSÄ.

KIRJOITTI

EMIL PERTTILÄ.

KUSTANTAJA

YRJÖ WEILIN, HELSINKI

SUUTARIN MÖKILÄ.

ILVEITY KAHDESSA NÄYTÖSSÄ.

KIRJASTI

EMIL PERTTILÄ.

HELSINKI

OSKEYHTIÖ WEILIN & GÖÖS AKTIEBOLAG

1905.

Ensimmäinen näytös.

HENKILÖT:

TASKINEN	suutari.
MAIJA	hänen vaimonsa.
AINI	heidän tyttärensä.
KALLE NIEMELÄ	ylioppilas.
MIKKO RANTALA, ...	rääätäli.
SAMPPA	itsellismies.
SALAMON	Taskisen oppipoika.
KANTTORI.	

SALAMON

(Tulee tyynä ääreen)

Johan se kuuluu kutsukelovan ympäri pitäjää . . .
Antilaksia tavassa oli viime sunnuntain humalapäi-
sillä hantami niin, että —

SAMPPA

(Tulee perheestä, kättään kinnaten kädessä)

Päivää suutarille! Tervetuloa kauppaan.

Ensimmäinen näytös.

(Suutari Taskisen tupa. Perällä ovi, samoin oikealla. Edellinen vie pihalle, jälkimäinen kamariin. Vasemmalla etunäyttämöllä suutarin työpöytä kapistuksineen ja kaksi istuinta. Oikealla seinän vierellä puusänky. Esiripun noustessa kömpii Taskinen sängyn alta, Salamon seisoo pelästyneenä pöydän takana).

T A S K I N E N

Siinä nyt näit! Sellaisia ne akat ovat. Kun ei viimeistä sanaa muutoin saada, niin tartutaan lestipussiin. Mutta sen minä sanon, että vielä sitä koetellaan . . . En anna perää . . . On sitä isälläkin sananvaltaa tällaisissa asioissa! Luulevat kai, kun olen niin hyväluontoinen, että saavat tehdä, mitä tahtovat, mutta minä näytän heille vielä . . . Älköön Mikkokaan nuolasko, ennenkuin tipahtaa!

S A L A M O N

(istuen työnsä ääreen)

Johan se kuuluu kehuskelevan ympäri pitäjää . . . Anttilankin tuvassa oli viime sunnuntaina humalapäissään huutanut niin, että —

S A M P P A

(tulee peräovesta, lätkkinen viinakannu kädessä)

Päivää suutarit! Terveisiä kaupungista.

TASKINEN

Mitä sinne kuuluu?

SAMPPA

Ei pirumpiakaan! Viina samassa hinnassa kuin ennenkin ja poliisit niin . . . perjantain lehdestä saat niistä lähemmin lukea! Etsi vaan sitä kohtaa, jossa sanotaan: Poliisia taas pahoin pidelty. — Mutta, hyvät naapurit, oletteko saaneet selkäänne, kun olette niin happamen näkösiä?

TASKINEN

Vähälläpä oli . . . Kova oli kahakka äsken . . .

SAMPPA

Mistä se Maijasi nyt niin suuttui?

TASKINEN

No, se kirottu naima-asiahan se tässä taas oli käsiteltävänä.

SAMPPA

Mikä naima-asia?

TASKINEN

Tiedäthän sinä sen . . . Johan sitä on jauhettu useampia viikkoja. Tänään siitä pitäisi tulla tosi. Maija sanoi jo kutsuneensa kanttorinkin kirjoja tekemään.

SAMPPA

Sitä Mikkoako hän vaan tyttärelleen puuhaa.

TASKINEN

Ketäs sitte!

SAMPPA

Antaisi tytön ennen vaikka rättimiehelle!

TASKINEN

Samaa sanoin minäkin, mutta (*osottaen sängyn vieressä makaavaa lestipussia*) tuossa näet vastauksen.

SAMPPA

Sellainenhan se on se sinun eukkosi! Mitä hän kerran päähänsä saa, se ei sieltä hevillä lähde.

TASKINEN

Ei, siellä se istuu kuin perisynti. Ei hän ota minun eikä Aini parankaan puhetta kuuleviin korviinsa. Minä en sanoisi mitään, jos tuo Mikko olisi joku toinen ihminen, mutta — räätäli . . . ! Ne ovat sitä vihon viimeistä joukkoa.

SAMPPA

Sen sanoit kuin minun suustani! (*Tarjoaa viinäkannua*) Kas tässä! Iskehän ensin pieni ryyppy kitakeesi, niin puhumme asiasta vähän tarkemmin.

TASKINEN

(*ryyppää*)

Aha! Sehän on kuin voidetta sairaalle sielulle.

SAMPPI

Ota toinen samalla.

TASKINEN

(ryyppää)

Tunnetko sinä tuon Mikon?

SAMPPI

Sen verran, etten sinun sijassasi antaisi tyttärtäni hänelle, vaikka nuora jo olisi kaulassani. Suuri juoppo ja laiskuri! Viime talvenakaan ei hän muuta tehnyt kuin ryyppiskeli tuolla syrjäkylillä. Olisihan eukkosi-kin pitänyt hänestä jotain kuulla . . .

TASKINEN

Kyllähän Maija on kuullutkin yhtä ja toista, mutta ei hän niistä puheista välitä! Mikolla on puolet Rantalasta ja sitte hän on kaupungin opin käynyt — niillä kahdella asialla peitetään Maijan mielestä suurempia-kin syntejä . . .

SAMPPI

Meinaako hän sitä litankin juttua?

TASKINEN

Mikäs juttu se on?

SAMPPI

Et ole tainnut kuullakaan! Se Kutvaleen litahan se näes aikoo manuuttaa Mikon kärkeihin. — Asiat kuuluvat olevan huonolla kannalla ja tytön sanotaan vakuuttaneen, että Mikosta hän perään kysyy . . .

TASKINEN

Älä hiidessä! Ehkä tuomitsevat vielä ruokkoa maksamaan.

SAMPPA

Se on melkein varmaa, sillä Iitala kuuluu olevan hyvät vierasmiehet.

SALAMON

Jos laamanni itse sattuu kärkeä istumaan, niin ei hän juuri vierasmiehiä kysele. — Tynnyrin ruista ja puoli ohria vuodessa saa Mikko Iitalle maksaa että jyskää, — se on vanha taksa!

TASKINEN

Vai on se vielä sellainenkin, se Mikko! Voi lapsi parkaani!

SAMPPA

Mitä siinä turhaan voivottelet! Näytä kerran, että olet isäntä talossa.

TASKINEN

(päättävästi)

Sen teenkin! Kävi kuin kävi! . . .

SAMPPA

Se on oikein! Ja tästä painetaan sen asian päälle sinetti. *(Tarjoaa Taskiselle kannua).*

TASKINEN

(ottaa kannun)

Kunhan vaan ei Maija sattuisi tulemaan . . .

SAMPPIA

Joko taas jänistää? Äsken juuri olit niin terhakkaa poikaa. —

TASKINEN

Enhän minä Maijaa pelkää, mutta onhan se niin ilkeää kuulla, kun se räpättää. (*Ryypää*).

SAMPPIA

Toiselle jalalle myös!

TASKINEN

Oli menneeksi! (*Ryypää*).

SAMPPIA

Tuleeko Mikkokin jo tänään?

TASKINEN

Hänkö nyt malttaisi poissa olla!

SAMPPIA

Minäpä teen heille pienen jutkun mennessäni. (*Ryypää*).

TASKINEN

Minkälaisen? Ethän vaan aikone antaa Mikolle vönttiin?

SAMPPIA

En minä itse kehtaa . . . Minä jätän sen lautamiehen Pekon huoleksi.

(*Taskinen ja Salamon nauravat*)

SAMPPIA

(tarjoten kannua Salamonille)

No kaima! imasehan tuosta vähän sinäkin, niin kasvaa haivenet paremmin leukaasi.

SALAMON

En tiedä . . . tokkopa tuota . . . Eikö lie liian väkevääkin? *(Ottaa kannun).*

SAMPPIA

Heitä suihisi tahi muutoin kaadan korvaasi kuin hevosille markkinoilla. *(Taskiselle)* Sano sinä Ainille, että antaa kanttorin läsnäollessa Mikolle rukkaset että paukahtaa.

SALAMON

(ryyppää ja vääristelee suutaan)

Kylläpä oli myrkkyä! . . . Älä synti saata toiste . . .

SAMPPIA

Ha ha ha! Ei tämä vielä mitään . . . Maistaisitpa itse pirtua tahi „Husson tuiskua“ — ne, ne älyä antavat!

TASKINEN

En tiedä, mutta kihisee se jo minunkin päässäni . . . Olisin valmis vaikka tanssimaan. Tulehan Samppa, pannaan polskaksi!

SAMPPIA

Odotahan siksi kun taamisi tulee.

TASKINEN

(tanssii ja laulaa)

Ameriikan laivat ne seilaa
 Hopeaisella sillalla —.

MAIJA

(työtää sisään peräovesta)

Mitä jumalatonta elämää täällä pidetään? Joko
 sinä Samppa taas olet viinaa kulettanut —.

(Taskinen ja Salamon asettuvat peloissaan töittensä ääreen)

SAMPPA

(lähennellen peräovea)

Enhän minä tässä, tuota . . .

MAIJA

Vai et sinä . . . Kyllä minä sinulle näytän . . .
(Sieppaa lattiasta lestipussin aikoen sillä lyöä Samppaa)

(Samppa pujahtaa peräovesta ulos)

MAIJA

(huutaen Sampan perään)

Senkin hylky! Odotahan! Vielä minä sinut joskus
 tapaan. *(Heittää lestipussin käsistään Taskiselle)* Ja sinä-
 kin, vanha pattijalkainen konkari, rupeat tässä keskellä
 päivää hyppimään kuin harakka.

TASKINEN

No kun jalat jäykistyivät tässä istuessa.

MAIJA

Kyllä minä sinun koipesi notkistan, senkin juoporatti!

TASKINEN

(nousee seisaalleen. Kiivasti)

Sehän nyt on perkule, että sinä tässä aina rähi-set kuin itse kiusan henki! *(Näyttäen nyrkkiään)* Jollet heti häviä vähäksi aikaa, niin syytä itseäs! . . .

SALAMON

(Peloissaan nykii Taskista takaapäin)

Mestari! . . . Mestari . . . helkkarissa . . .

MAIJA

Vai niin! Vai sellainen ääni se nyt on kellossa.
(Menee peräovesta).

SALAMON

Ai saakeli, mestari, kylläpä te uskalsitte . . .
Mikä meidät nyt perii? Hypätään ulos ikkunasta!

TASKINEN

Ei hätää! Jos vielä rupeaa rähisemään, niin piki-lapun vedän suunsa päälle.

SALAMON

Älkää, älkää mestari . . . Minua niin pelottaa. —

MAIJA

(tulee vapa kädessä peräovesta)

No, sinä ylvästelijä! mitä sinulla on sanottavaa?
(Häristelee vavallaan) Puhu nyt suusi puhtaaksi!

TASKINEN

(peloissaan)

No, no Maija, älähän nyt . . . Eihän se ollut kun leikkiä . . .

MAIJA

(häristellen vavallaan)

Varo itseäsi! Jos vielä kerran aukaset kitasi, niin saat tästä vavasta niin että naukuu. — „Kiusanhenki“ — kylläpä löysi sanan! Kuka tässä on ollut kiusanhenkenä, minäkö vai sinä? Häh? Kapineeune kasaan! kohta on kanttori täällä. *(Mence peräovesta)*.

TASKINEN

Hitto vieköön, luonnon se vaan vei pois! Olisipahan ollut vielä yksi ryyppy, niin kyllä minä sitte olisin näyttänyt . . .

SALAMON

Oli se sentään onni, ettei tullut pahempaa melakkaa!

TASKINEN

Älä iloitse liian aikaseen; muista, että olen sinulle yhden selkäsaunan velkaa. Jaah! minä olen periaatteen mies, vaikka olenkin vaan suutari. Silloin kun mestari saa selkäänsä, täytyy oppipojankin saada, sillä muutoin kadottaa hän kaiken kunnioituksen esimestään kohtaan.

AINI

(tulee peräovesta)

Voi, voi isä! Pitääkö minun todellakin mennä miehelle, jota en rakasta? Isä, auta sinä minua. Koetakaamme yhdessä taivuttaa äitiä . . .

TASKINEN

(nousee)

Kunpa hän olisi taivutettavissa, mutta minä pahoin pelkään. —

AINI

Koeta kumminkin! Pelasta lapsesi. *(Itkee)*.

TASKINEN

(lohdutellen)

No noh, soh, pikku ressu! Älähän nyt itke . . . Ehkä tässä vielä joku keino keksitään . . .

SALAMON

(pyyhkien silmiään. Itsekseen)

Oikein minunkin käy luonnolle . . .

AINI

Kunpa edes Kalle olisi täällä! Kirjoitinhan minä tosin hänelle, mutta —

TASKINEN

Mitäpä se auttaisi! Kallesta äitisi vähät välittää.

AINI

Ei sen tähden, mutta — en tiedä itsekään . . .

TASKINEN

Sinä meinaat, että jos Kalle niinkuin tuota . . . Jätä pois ne tuumat! Kalle on herra. Hän saa tänä keväänä valkosen lakin. Ei hän suutarin tyttärestä välitä. —

AINI

Niinhän se taitaa olla. Voi kuinka tämä elämä on kurjaa! (*Menee itkien peräovesta*).

SALAMON

Ehkä Kalle rakastaakin Ainia?

TASKINEN

Paljon mahdollista! Kaikki valkolakkiset ovat erinomaisia rakastelemaan — etenkin talonpoikaisyttöjä! Kun vaan hameen näkevät heilahtavan, heti ovat perässä ja silloinkos vasta makeillaan; mutta annahan olla kun tulee kysymys avioliitosta, häviävät kuin sääsket tulessa.

SALAMON

Ei Kalle ole sellainen. Hän on itse talonpojan poika ja ymmärtää.

TASKINEN

Niin muka! Talonpojan poikahan se oli Vanhalankin viimekesäinen maisteri, mutta eipä välittänyt mistään, — narraili kaikki kylän tytöt, veivittipä vielä pappilan mamseliakin. —

SALAMON

Tokkopa se nyt sentään uskalsi mamseliin puuttua?

TASKINEN

Ei vaan! Omilla silmilläni satuin kerran näkemään mitä hiton ilvettä ne eräänäkin iltana pitivät

tuolla Sikomäen alla. — Ne nyt olivat vähällä syödä toinen toisensa, — mamselikin oli kuin nuoltu vasikka! . . .

MAIJA

(tulee peräovesta)

Mitä te siinä vielä kuhnitte? Ettekö kuulleet mitä äsken sanoin? Pian kapineenne kasaan ja tuonne rantaan naamojanne kuuraamaan! — Molemmat kuin hiilen polttajat!

(Salamon haalii kapineita kasaan)

TASKINEN

(ottaen seinältä takin kainaloonsa)

Minä sanon sinulle vielä Maija, ajattele mitä teet! Älä sysää ainoata lastasi onnettomuuteen. —

MAIJA

Ja minä sanon sinulle: jollet heti mene rantaan silmiäsi pesemään, niin syytä itseäsi, jos lestipussi taas rupeaa lentelemään!

TASKINEN

Minä sanon kanttorille kuinka asiat ovat.

MAIJA

Koetahan, jos uskallat!

TASKINEN

Sen teen! *(Menee peräovesta).*

(Salamon seuraa Taskista)

MAIJA

(yksin)

Uskaltaisipahan! Kyllä minä hänelle näyttäisin . . . Merkillinen mies! Ei ymmärrä lapsensa parasta. — Niinkuin räätälit olisivat muita ihmisiä huonompia . . . (*Avaa peräoven, huutaa*) Aini! — Mihin se tyttökin nyt on juossut . . . Aini! (*Aini tulee*) Missä sinä nyt taas olet lennellyt koko päivän? Ota luuta käteesi ja lakase tässä vähän, kohta on sulhasesi täällä.

AINI

Äiti, en minä huoli Mikosta! Ei hän ole hyvä ihminen, enkä minä häntä rakastakaan.

MAIJA

Et rakasta! Tiedätkö sinä sitte, mitä rakkaus on? Luulet kai sen olevan jotain erinomaista, mutta minä sanon sinulle: se ei ole mitään muuta kuin lihanhimo, silmäinpyynti ja elämänkoreus. Jätä moiset hullutukset ja siisti vähän itseäsi . . . Kolmen viikon perästä olet jo Rantalan emäntänä, etkä tarvitse rikkaa ristiin panna. Minäkin muutan sitte sinne sinun luoksesi, sillä ei tässä hökkelissä siedä enää talvea elää, kun on jo niin laho ja harva kuin variksen pesä.

AINI

Älä pakota minua, äiti . . . Isäkään ei tahdo. —

MAIJA

Isäsi ei ymmärrä mitään. Hän on sellainen pahka pää, — oikea pajapölkky.

AINI

Äiti, minä rukoilen —

MAIJA

Oletko sinä todellakin niin kiittämätön lapsi, että levollisena annat vanhan äitisi, joka pienenä ollessasi, yökaudet vuoteesi ääressä vilusta väristen valvoi ja peitteli sinua omilla nutuillaan, kuolla viluun ja nälkään? Sellainenko siitä lapsesta tuli, jota minä niin hellästi hoidin! Etkö sinä yhtään sääli äitiäsi?

AINI

Tahdotko sinä sitte tehdä onnettomaksi lapsesi, josta niin paljon vaivaa näit? (*Purskahtaa itkuun.*)

MAIJA

Ethän sinä tule onnettomaksi, ole huoletta, sillä minähän muutan mukanasasi Rantalaan. Vielä minä sellaisen miehen kuin Mikon kurissa pidän!

AINI

Äiti, minä lähden kaupunkiin palvelemaan ja lähetän sinulle joka kuukausi palkkani, niin ettei sinun tarvitse puutetta kärsiä.

MAIJA

Kaupunkiin palvelemaan! Kaikkea sinunkin mielesi juohtuu. Kuinka kauan jaksaisit siellä palvella, tuollainen hento kun olet? Jo vuoden perästä palaisit puolikuolleena pitäjän elätettäväksi, niinkuin Tahvolan Sannankin. Ei, siitä ei tule mitään! Sinä menet Mikolle ja sillä hyvä! (*Menee kamariin.*)

AINI

(yksin)

Ei mistään apua! Oi Kalle, Kalle! Sinäkään et ole sanallakaan vastannut kirjeeseeni. Niin, mitäpä sinulla olisikaan vastattavaa! Olethan sinä herra, ja minä tällainen. . . Ehkä nauroit, kun luit töherrykseni — kenties näytit tovereillesikin. . . Oli toki hyvä, etten kirjoittanut mitään tunteistani sinua kohtaan. Sinä olisit ruvennut minua kaihtamaan, ja minä — niin, olisin saanut hävetä silmät päästäni, kun kotiisi palaat. — Parasta lienee että menen Mikolle ja koetan kärsiä. Ehkä ajanpitkään sydämmenikin rauhoittuu ja . . . Ei! se ei rauhoitu koskaan! *(Itkee).*

(Taskinen ja Salamon tulevat peräovesta)

TASKINEN

(itseksseen)

Kuinkahan tämäkin päätty? Kestäneeköhän lapsi parkani järkikään mokomia koettelemuksia? *(Ainille)* Älä itke tyttöseni! Ei ole vielä kaikki toivo kadonnut. —

MAIJA

(tulee kamarista)

No, viimeinkin, sen nahjukset! *(Salamonille)* Pesitkö nyt vaan korvasikin? Ne sinulla aina on likaa täynnä. Iso miehen rotkale ja pelkää vettä kuin kissa!

SALAMON

Kyllä ne nyt niin puhtaiksi tulivat kuin voivat tulla! Eihän korvia voi hiekalla hangata, niinkuin muuta naamaa.

MAIJA

(Ainille)

Ja sinäkin! hautele silmiäsi kylmällä vedellä, — punottavat kuin särellä . . . Ja jos kanttori kysyy, tahdotko ottaa Mikon mieheksesi, niin sano, että kaikki kuulevat: tahdon!

AINI

Eihän tässä muu taida neuvoksi tulla *(Menee kamariin)*.

MAIJA

Suorikaa nyt vähän tukkiannekin! Molemmilla harjakset pystyssä kuin äkäsillä karjuilla.

(Salamon silittelee kädellään otsatukkaansa)

TASKINEN

Vähätpä siitä, minkä näköisiä tässä ollaan!

MAIJA

Se on juuri sinuntapaistasi!

SALAMON

(katsoen ulos ikkunasta)

Kanttori näkyy jo tuolla polkevan peltoa pitkin tännepäin, räätäli kantapäillään.

MAIJA

No jo on aikakin! Kas tuota tyttöä, kun jätti lakasematta . . . *(Ottaa nurkasta luudan ja alkaa kiireesti lakasta)* Muistakaakin, että käyttäydyste ihmisiksi! *(Mielistellen Taskiselle)* Ei sinunkaan kohta tarvitse työtä tehdä . . . Pääset kala-ukoksi Rantalaan . . . Mikko lupasi jo. —

TASKINEN

Mutta minäpä —

MAIJA

Suus kiinni! Tulevat jo . . .

(Kanttori ja Mikko tulevat peräovesta)

KANTTORI

Päivää!

MAIJA

Päivää! Terve tuloa!

KANTTORI

Huh, huh, kun tuli kuuma tuolla juostessa! Me nähkääs olimme tämän Mikon kanssa jo lähellä kuolemaakin.

MAIJA

Kuinka niin?

KANTTORI

No kun tuon lautamiehen äkänen sonni, se Pekko, oli päässyt kesannosta kujalle, ja ryntäsi kuin paholainen yht'äkkiä meitä vastaan tuossa kujan mutkassa . . .

MAIJA

Vahva aitahan siinä kesannossa pitäisi olla.

MIKKO

Kyllähän aita näkyi olleen vahva, mutta veräjä oli auki.

SALAMON

(itseksseen)

Hi hi hi! Sen oli Samppa avannut!

MAIJA

Merkkillistä, kun eivät paremmin katso elukoi-
taan . . .

KANTTORI

Ha, ha, ha! En kolmeenkymmeneen vuoteen ole
juossut niin vikkellästi! Ei ollut aikaa tuntea luunkolo-
tustakaan ja muuta reumatismia.

MIKKO

Jos emme olisi aidalle päässeet, niin tiesi, kuinka
olisi käynytään.

TASKINEN

Ei sen Pekon kanssa ole leikittelemistä.

MAIJA

(Mikolle)

Tulehan Mikko vähän tänne. *(Menee kamariin,
Mikko jälessä).*

KANTTORI

Kas kas, sitä emäntää, kun sieppasi nuoren mie-
hen tuonne kamariin kahden kesken! Eikö se herätä
mestarissa mustankipua?

TASKINEN

Vielä mitä! Kyllä se Mikko minun puolestani
Maijan saa, jos tahtoo.

KANTTORI

Niinhän se tahtoo olla, kun muutaman vuoden on ollut naimisissa, niin kyllä sitä jo eukkonsa kernaasti toiselle työntäisi, jos se vaan kävisi päinsä, — vai mitä sanoo Salamon?

SALAMON

Eiköhän se niin lie. Kyllästyyhän sitä ajanpitkään mustikkasoppaankin. —

KANTTORI

Sinä taidatkin olla teräväpäinen poika?

TASKINEN

Niin, ei Salamon ole tuhma poika; mutta asiasta toiseen! Kanttoria on kutsuttu kirjoja tekemään?

KANTTORI

Sitä vartenhan me Mikon kanssa tulimme.

TASKINEN

Nähkääs kanttori, avioliitto on siksi tärkeä asia, että aina oikein niinkuin naskalinterällä tulisi punnita, sopivatko nuoret toisilleen.

KANTTORI

Niin, niin. Avioliitto ei ole leikin asia.

TASKINEN

E—ei! Siitä on leikki helkkarin etäällä! Minäkin tässä olen ajatellut —

(Maija ja Mikko tulevat kamarista)

MAIJA

Eiköhän jo aleta toimitusta.

KANTTORI

Niin, tehtävähän sekin on. Missäs se morsian on?

MAIJA

(menee kamarin ovelle)

Aini, tule tänne!

KANTTORI

(Ainille, joka tulee kamarista)

Jahah. Päivää, päivää tyttöseni.

MAIJA

Hän on niin ujo, ja sitte vielä vähän itkettää . . .

KANTTORI

Niin, niin. Sehän on tyttöjen tapa tällaisissa tilaisuuksissa.

SALAMON

Kyllä se itku vielä iloksi muuttuu, kunhan tästä Rantalaan päästään.

TASKINEN

Kuka sitäkään tietää, kuinka sen asian kanssa on.

SALAMON

Jospa Ainia ei haluttaisikaan Rantalaan!

MIKKO

No ei sen mielen nyt luulisi ainakaan Salamonin perään palavan! Tuollainen pikikuono

KANTTORI

No, no Mikko, älähän nyt suutu; Salamon on leikkisä poika . . . Se tässä äskenkin nauratti meitä koko lailla.

MAIJA

Parasta, että Salamon pitää suunsa kiinni!

SAMPPA

(tulee peräovestä)

Päivää!

KANTTORI

Siinähan tuli vierasmies kuin käsketty.

MIKKO

Ei taida kelvata, sillä, ellen väärin muista, sai hän viime syyskäräjillä pienet rapsut, — taisivatpa panna vähäksi aikaa istumaankin.

SAMPPA

Aivan oikein, mutta se ei ollut mistään häpeällisestä rikoksesta vaan rehellisestä tappelusta. Kirjat ovat yhtä puhtaat kuin jonkun muunkin, sen voi Taskinen todistaa.

TASKINEN

Kyllä asia niin on.

KANTTORI

Ketäs tämä Samppa kurittikaan?

SAMPPIA

Kivelän puuskaahan minä vähän hyväilin.

KANTTORI

Niin oikein, nythän minäkin muistan . . . Mutta, tehkäämine morsiamelle piina niin lyhyeksi kuin mahdollista. (*Rykäsee muutaman kerran ja ottaa taskustaan paperia ja kirjoitusvehkeet*). Että me nyt olemme kokoon-tuneet, ja näin ollen, mitä asiasta on ilmitullut ja asian-omaisia tutkittua selville käynyt, että tämä räätäli-mestari Mikko Rantala aikoo aviokseen ottaa suutari-mestari Henrik Taskisen tyttären Ainin, tahdon minä parilla sanalla huomauttaa avioliiton merkityksestä. Niinkuin sanassa sanotaan tulee miehen olla vaimon pää —.

SAMPPIA

(*Taskiselle*)

Häntäpuolena sinä olet heilunut.

TASKINEN

(*Sampalle*)

Oles nyt vaiti!

KANTTORI

Mitä se Samppa siellä —?

KANTTORI

(*rykien*)

— ja rakastaa häntä niinkuin omaa lihaansa. Vaimon taas tulee olla miehelleen kuuliainen, niinkuin Saarakin oli Abrahamille ja kutsui häntä herraksi . . .

Mutkikas ja epätasainen on elämän polku. Se kulkee pitkin kapeita jyrkänteitä, joiden molemmilla puolilla ammottavat kuilut ahnaasti väijyvät saalista. Sentähden ovat mies ja vaimo luodut toisilleen tueksi, etteivät tieltä horjahtaisi. Jos niin onnettomasti kävisi, että heistä jompikumpi kompastuisi ja alkaisi luisua alas kuiluun, olkoon rakkaus se köysi, jonka tiellä seisova on vajoovalle velkapää heittämään. Minä olen lakimies, enkä tahdo tehdä minkäänlaista paperia — siis, en tätäkään kuulutuskirjaa — kuulematta asianomaisten omaa vakaantunutta mielipidettä asiassa. Vastatkaa siis minulle, te nuoret ensin: tahdotteko ottaa toinen toisenne?

MAIJA

Kaikellaisia kysymyksiä! Tietysti he —

TASKINEN

Älä sinä Maija sotke...! Kyllähän kanttori tietää —

MIKKO

Minä puolestani vastaan: tahdon.

KANTTORI

Entäs morsian? —

KANTTORI

Tahdon.

TASKINEN

No helvetti —!

SAMPPIA

(Taskiselle)

Älä anna puumerkkiäsi!

TASKINEN

Minäpä en annakaan puumerkkiäni. On minulla-
kin tässä sananvaltaa . . . Mikko ottakoon Kutvaleen
litan, ennenkuin se vie hänet käräjiin —.

MAIJA

(Taskiselle)

Häh? Mitä sinä nyt —

MIKKO

Minulla ei ole litan kanssa mitään tekemistä.

TASKINEN

Puumerkkiäni en anna.

MAIJA

Kun et anna, niin pidä! Tullaan sitä tässä ilman-
kin toimeen. *(Kanttorille)* Minä vedän hänen edestään
puumerkin.

KANTTORI

Ei se käy päinsä. Laki on erittäin ankara sel-
laisesta rikoksesta — neljäkymmentä taalaria ja kun-
nia pois!

MAIJA

Kuka sitä nyt tässä lakiin veisi?

KANTTORI

Se on samaa, mutta nähkääs, minä olen lakimies, kuten jo sanoin, enkä tee mitään laitonta.

MIKKO

Mitä se mestari nyt meinaa, kun rupeaa reistailemaan?

TASKINEN

Itse reistaillette! Olette kun pahat henget lapseni ympärillä, niin sinä kuin Majakin . . .

MAIJA

Kuulithan itsekin, mitä Aini äsken sanoi —

TASKINEN

Niin, kuulit —

SAMPPA

(Taskiselle)

Pidä puoliasi!

KANTTORI

Hm. Tämähän on mukava juttu.

MAIJA

Kyllä hän vetää puumerkkinsä, vaikka hän nyt vähän konstailee. (Taskiselle) Jollet vedä puumerkkiäsi, niin minä sinut . . . !

TASKINEN

Minä en anna puumerkkiä!

KANTTORI

Jos ei mestari anna puumerkkiä, niin ei asiasta tule mitään, sillä Aini ei ole vielä laillisessa ijässä.

AINI

(hyppää Taskisen kaulaan)

Isä, elä anna puumerkkiäsi!

MAIJA

Sitä vielä puuttui! Nyt on tyttökin jo järkensä menettänyt. Se on kaikki tuon Sampan syy; sehän se taas kuletti tänne viinaa . . .

MIKKO

Että ne kehtaavatkin tuollaiset miehet tulla ihmisten silmään eteen.

SAMPPA

Häh? Minkälaiset miehet? Jos Aini kieltää isäänsä vetämästä puumerkkiä, niin onko se minun viinani syy?

TASKINEN

Älkää Samppaa parjatko . . Se mies on parempi kuin moni muu!

MAIJA

Niin muka! (Sampalle) Ulos heti paikalla!

SAMPPA

Joutaahan tästä, kun ei vierasmiestäkään enää tarvittane. (Menee peräovesta).

MAIJA

Sellainen heittiö!

KANTTORI

Koko jutusta tuli siis pannukakku.

TASKINEN

Niin pitikin.

MAIJA

(Taskiselle, äkäsesti)

Häh!

KANTTORI

No, mitä se Mikko arvelee? Joko lähdetään?

MAIJA

Älkäähän nyt . . . mikäs kiire teillä on? *(Ainille)*
Katso eikö kahvi jo kiehu.

(Aini menee kamariin)

KANTTORI

Antakaa kahvin olla. Minä olen niin huono kahvinjuoja —

MIKKO

(Taskiselle)

Kuulkaahan mestari! —

TASKINEN

(tiuskasee)

Minä en kuule mitään!

MIKKO

Tässä on joku väärinkäsitys, sillä nähkääs —

TASKINEN

Minä en näe mitään!

MAIJA

(Mikolle)

Anna sen jörön olla! Jätetään asia tänään sikseen. Tulkaa huomenna, hänkin on siksi jo selvinnyt ja vetää tietysti puumerkin.

KANTTORI

Mutta Ainihan kielsi isäänsä myöskin . . .

MAIJA

Tyttö oli niin pelästyksissään, ettei tiennyt mitä puhui.

MIKKO

Eikös kanttori kuullut, vastasihan Aini kysymykseenne „tahdon“.

KANTTORI

Niinhän se tyttö tosin teki.

MAIJA

Tulkaa vaan huomenna, kyllä asiat kuntoon saadaan.

MIKKO

Mutta jos se Samppa taas —

MAIJA

Ei tule, kyllä minä pidän varani.

KANTTORI

No tullaan sitte huomenna.

MIKKO

Niin kanttori, olkaa niin hyvä. Kyllä minä vaitanne palkitsen.

KANTTORI

Mitäs vaivaa tässä on. Hyvästi nyt vaan! Pitäisi käydä vielä pellollakin katsomassa —.

MAIJA

Mutta kahvi, hyvänen aika . . .

KANTTORI

Jätetään vaan huomiseksi sekin. (*Poistuu peräovesta*).

MIKKO

(*Kanttorille*)

Minä tulen myös heti . . . (*Maijalle*) Koettakaa nyt parastanne. Luvatkaa rahaa tahi mitä vaan . . . Ainille minä tuon toisen vielä komeamman silkin.

MAIJA

Ole huoletta, kaikki käy hyvin.

MIKKO

Hyvästi nyt vaan tällä kertaa . . . Kanttori taitaa siellä odottaa . . . (*Menee peräovesta, Maija jälessä*).

TASKINEN

Nyt se alkaa, Salamon!

SALAMON

Voi, voi meitä onnettomia! Hypätään ajoissa ikkunasta ulos!

TASKINEN

Avaahan ensin ja kurkista missä ne ovat.

SALAMON

(avaa ikkunan)

Kanttori ja Mikko lähtivät juuri, mutta emäntää . . . Voi, voi, hän tulee sisään vapa kädessä —

TASKINEN

(tempasee Salamonin ikkunasta, jonka alle työntää kiiruusti penkin)

Maltahan . . . Älähän nyt tuossa . . . Kunhan minä vaan pääsen, kyllä sinä aina ehdit . . . *(Nousee penkille ja pujotteleikse ikkunasta ulos).*

SALAMON

(hädissään tyrkkii Taskista ikkunan läpi)

Sukkelaan! Voi, voi, joutukaa! emäntä on tuossa paikassa —

TASKINEN

Älä tyrki! — Putoan päällaelleni . . . *(Katoaa näkyvistä).*

SALAMON

Viimeinkin! *(Hyppää penkille ja pujahtaa nopeasti ikkunasta ulos).*

MAIJA

(tulee äkäsenä peräovesta vapa kädessä. Huomattuaan Taskisen ja Salamonin poistuneiksi ällistyy hetkiseksi)

No?! Mitä tämä merkitsee? *(Rientää ikkunaan)*
 Kas noita ryökäleitä! Ne ovat pujahtaneet ikkunasta ulos ja juoksevat tuonne rantaan . . . Mutta, kuka se . . . ? — Samppa kirottuhan se siellä seisoo ja viittoo heitä luokseen! Odottakaa! kohta olen siellä neljäntenä! *(Rientää peräovesta ulos)*.

ESIRIPPU.

Toinen näytös.

Lamminranta lähellä Taskisen torppaa, jonka oletetaan sijaitsevan takanäyttämöltä oikealle.

SAMPPA

(tulee vasemmalta, seisattuu tähyystellen oikealle)

Uskaltaisikohan tuonne mökkiin kurkistaa? Taitaa olla varmintä pysyä loitommalla, sillä ei sitä tiedä, mitä sieltä tänään silmilleen saisi, jos Maija sattuisi kotosalla olemaan. Eilen se riivattu heitti sangollisen vasikan juomaa niskaani. — No perhana! Tuollahan se näkyykin harppailevan pitkin pihaa . . . Kunhan ei vaan tänne pöllähtäisi — ei, tupaan näkyy menevän. *(Istuu kivelle)* Älyäisi nyt suutari pistäytyä tänne, että saisimme vähän tarinoida . . . *(Päättäväisesti)* Käyköön kuinka tahansa, mutta minä koetan onneani! Ehkä Aini ottaisiikin minut mieluummin kuin tuon räätälin. — Hitto vieköön, olisihan se vähän somaa, jos tuollainen pieni, sievä naikkonen istuisi polvella ja

mongertaisi rakkauden remputuksia, väliin aina muistuttaen: Samppa, noo! et saa kutittaa . . . Ha ha ha! kaikkea tässä mieleen juohtuukin! — Suutarin en luule vastaan panevan, mutta se Maija! — Se ei taitaisi myöntyä, vaikka enkeli taivaasta lennähtäisi hänen eteensä ja sanoisi: anna tyttäsi Sampalle, hän on kunnon mies! (*Nousee seisalleen*) Sieltä tulee joku . . . Aini! — Minäpä käyn heti asiaan . . . (*Istuu nopeasti*) Kunpa nyt osaisin oikein nätisti puhua!

AINI

(*tulee oikealta*)

Mitä se Samppa täällä niin yksin istuu?

SAMPPA

Enhän tässä juuri mitään . . . Katselenpahan vain, kuinka nuo kalat tuolla lammissa nieleksivät toisiaan . . .

AINI

Kylläpä on tarkat silmät! (*Aikoo edelleen vasemmalle*).

SAMPPA

Kuulehan Aini —

AINI

No mitä?

SAMPPA

Minä tässä vähän ajattelin, että jos et sinä huolisikaan tuota Mikkoo, — se tahtoo sanoa — pitäisit enemmän minusta.

AINI

Hyvä mieshän sinä taidat olla, mutta —

SAMPPA

Älä yhtään pelkää! Jos sinä vaan suostut, niin kyllä minä asiat hoidan. Mikko saa jo huomenna Kutvaleen litan niskaansa . . . Se tyttö painaa vaikka piispan eteen, jos muu ei auta. — Äitisi taas, vaikka-kin haukkuu minua kiljuvaksi jalopeuraksi —

AINI

Oli miten oli! Ei minua haluta naimisiin (*Menee vasemmalle*).

SAMPPA

(*yksin*)

Ei osunut oikein puheille, mutta eihän se ole ihmekään. Eikö alkane päänsäkin jo kopista, kun niin ahdistelevat. (*Katselee Ainin perään*) Sievä se tyttö vaan on, katseli häntä sitte edestä tahi takaa! Tuo jalan nousukin, se on niin ihana, kuin herrasmamselilla. Niin, niin, voihan ollakin, kuka sitä tietää . . . Useinhan sitä toinen saa toisen synnit hyvänään pitää! Ha ha ha! Kyllä se on koko poika, se vanha parooni — noh; pitääköön paholainen hänestä huolta, minulla ei siihen ole aikaa! Minun täytyy tuumia, miten saisin suutarin ämmästä hellän anopin. (*Huomaa Salamonin oikealla*) Päivää kaima! Vielähän sinä ainakin olet hengissä!

SALAMON

(*tulee*)

Hengissähän tässä ollaan, mutta huonot on jaksut!

SAMPPIA

Taisi ämmä olla julmaa eilen?

SALAMON

Niin oltiin kuin Turkin sodassa! Mestari sai akaltaan niin, että lieneekö hänessä eheätä paikkaa . . .

SAMPPIA

Entäs sinä?

SALAMON

Minua ne kynivät kumpikin, sekä mestari että Maija.

SAMPPIA

Mistä sinä nyt tulet?

SALAMON

Kävin kutsumassa kanttoria — mestari näes lupasi jo puumerkin . . .

SAMPPIA

Älä hiidessä! Kuulehan Salamon, mene ja supauta pari sanaa mestarisi korvaan, että tulisi tänne, — tahi voinhan minäkin tulla vähän lähemmäksi. (*Aikovat lähteä*).

KALLE

(*tulee perältä, oikealta*)

Päivää! Oletteko nähneet Ainiä?

SAMPPIA

(*Itsekseen*)

Peijakas! (*Kallelle*) Hän meni äsken tuonne päin. (*Viittaa etunäyttämöltä oikealle*).

SALAMON

Mutta ei minun vastaani tullut . . .

SAMPPA

Sinusta ei ole mitään merkkiä; sinä kävelet aina silmät ummessa! (*Kallelle*) Menkää vaan tuonne oikealle, kyllä hänet sieltä löydätte. (*Salamonille*) No ala laputtaa! (*Salamon ja Samppa menevät perälle, oikealle.*)

KALLE

(*yksin*)

Tässä rannalla me lapsina leikimme. Tuossa on vielä jäännös kyhäämästäni läävipahasestakin . . . sen vieressä pari pyöreätä kiveä — Ainin lehmät! Kuinka onnellisia olimme silloin! Huolettomina häärimme kuin kalanpoikaset tyynessä lahdessa, emmekä osanneet aavistaakaan, että meidänkin kerran, kuten kalanpoikastenkin, on lähdettävä ulos elämän myrskyihin, joiden hyökyaalloissa voisimme toisemme iäksi kadottaa. Nyt on se aika tullut, Aini jättää isänsä kodin ja lähtee uusiin oloihin. Minkälainen lienee se mies, jonka he hänelle ovat valinneet, ja rakastaako Aini edes häntä? Kirjeestä päättäen ei hän sitä tee. — Sydäntäni kirvelee, kun ajattelen, että Ainin, tuon enkelin, ehkä joskus vielä täytyisi repaleissa, virsut jaloissa, pienokainen sylissä, pari kolme perässä, kulkea talosta taloon leipää kerjäten. Ei, se ei saa tapahtua! Minun täytyy löytää hänet heti ja sanoa — niin, mutta jos Aini rakastaakin sulhoaan, kuten äitinsä sanoi? (*Päätäväisesti*) Ei! hän ei saa rakastaa muita; hänen täytyy tulla omakseni. (*Menee etunäyttämöltä oikealle.*)

(*Taskinen ja Samppa tulevat perältä, oikealta*)

SAMPPIA

Istutaan vaan tähän. Tästä näemme mökille ja voimme pitää Maijaa silmällä, ettei se yht'äkkiä pääse ilmestymään seuraamme . . .

TASKINEN

(*istuu kivelle*)

Hohhoh!

SAMPPIA

Taitaa elämä tuntua vähän kolkolta?

TASKINEN

Voi veli hopea! Sanoppas sinä, miksi on tämä elämä niin omituista? Toisille se on kuin silkkiä, toiset taas saavat koko ikänsä kärsiä — niinkuin minäkin. Tee työtä, niin että hiki on hatussa, — häpeätä, pilkkaa saat vaan palkaksesi, ja jos sitte vielä kuoltuasi joudut helvettiin, kuten rovasti joka pyhä vakuuttaa —

SAMPPIA

Hätäkös sinulla siellä olisi! Ottaisit Maijan mukaasi, kyllä hän pirut kurissa pitäisi.

TASKINEN

Kaikki sinä vaan käännät leikiksi!

SAMPPIA

No ei sitä surullakaan pitkälle potkita. Kuulehan! se Niemelän Kalle on jo maisteri —

TASKINEN

Niin, se oli äsken tuolla mökillä, enkä minäkään tullut hänelle kertoneeksi mitään Ainista. Ehkä hän olisi jonkun keinon keksinyt —

SAMPPA

Se on minulla jo keksittynä!

TASKINEN

Mitä? Ihanko totta puhut?

SAMPPA

Räätälistä pääset.

TASKINEN

Miten sitte?

SAMPPA

Siten, että annat tytön minulle.

TASKINEN

Häh? Sinulle?

SAMPPA

Niin juuri. Mikäs mieheessä on vika?

TASKINEN

Leikki sikseen!

SAMPPA

Ei se ole leikkiä, tosi minulla on mielessä.

TASKINEN

Jätä sinä ne meiningit . . .

SAMPPA

Pidät siis räätälin minua parempana?

TASKINEN

Ei sen puolesta . . . kyllähän sinä olet kymmenen kertaa parempi, mutta sinäkin ryyppäät —

SAMPPA

Ryyppääthän sinä itsekin!

TASKINEN

Niin no . . . onhan sitä väliin tullut vähän ote-
tuksi, mutta minähän olenkin jo vanha mies . . .

SAMPPA

No, jos ei sinun vävyjojaksesi muut kelpaa, kuin vesipojat, niin voi minusta sellainenkin tulla. (Ottaa pullon housuntaskusta ja aikoo heittää sen kiveen) Tuohon kiven kupeesen paiskaan pulloni, enkä enää —

TASKINEN

(estäen, hätäisesti)

No, no tuota . . . Älähän nyt helkkarissa noin tuhlaa hyvää tavaraa . . .

SAMPPA

No, kun sinulle en muutoin kelpaa!

TASKINEN

Älähän nyt . . . Enhän minä sitä nyt niin tar-
koittanut. Jos silloin tällöin vähän ryyppää, niin ei-
hän se ole mikään synti — päinvastoin vahvistaa
se sydäntä —

SAMPPA

Sinä annat siis tyttäresi minulle?

TASKINEN

Enhän minä vastaan pane, mutta mitä ne toiset
sanovat — Maija ja Aini?

SAMPPA

Hyvä sekin jo, että sinä myönnyit. (*Avaa pullon
ja ryyppää*) Kas tässä, vahvista sydäntäsi!

TASKINEN

(*ryyppää*)
Tämä ei tee pahaa!

SAMPPA

Luuletkohan eukkosi panevan vastaan?

TASKINEN

Käyhän puheilla, sittenhän kuulet.

SAMPPA

Etköhän sinä ottaisi ja puhelisi hänen kanssaan?

TASKINEN

Sitä en tee; selkäni on vielä hellä eilisestä keskustelusta.

— SAMPPIA

Hm. Mitähän tuo olisi . . . Uskaltaisikohan tuota niinkuin itse . . . Ota ryyppy ja anna toisellekin!

TASKINEN

(ryyppää)

Eihän se Maija nyt sinua syö. (*Antaa pullon Sampalle*).

SAMPPIA

Ei ole takeita! (*Ryyppää*) Sama se! Minä yritän! Mutta viisainta taitaisi olla tehdä ensin testamentinsä —

TASKINEN

Ha ha ha. Mitä sinulla sitte olisi lahjoitettavaa?

SAMPPIA

No helkkari! Sinäkin saisit minun toiset housuni — mustat, ne, joita minä pyhäpäivinä pitelen. Niin, niin, älä yhtään virnaile! — Pienen paikan jos vedät takapuoleen, niin pidät niitä vielä monta aikaa.

MAIJA

(*tullen äkisti perältä, oikealta, Taskiselle*)

Täälläkö sinä taas vetelehdit! (*Sampalle*) Ja sinä Samppa! minä sanon sinulle viimeisen kerran, että jollet pysy poissa näiltä mailta, niin minä sinulle näytän . . .

SAMPPIAT

(pistää salaa pullon taskuunsa)

Kuulkaahan nyt emäntä . . . Älkäähän nyt suut-
tuko . . . Minä tässä juuri puhelin mestarin kanssa,
että jos Aini ei menisikään tuolle Mikolle —

MAIJA

Vai niin, vai siitä täällä taas puheltiin! Pidä sinä
vaan huolta omista asioistasi, äläkä työnnä nokkaasi
joka paikkaan.

SAMPPIAT

Älkäähän nyt, emäntä . . . Malttakaahan . . .
Me tässä tuumailtiin, että jos minä vaikka ottaisin
Ainin, etenkin kun tuolla Mikolla kuuluvat asiat olevan
sekasin sen Kutvaleen litan kanssa . . .

MAIJA

Ha ha ha! Vai sinä ottaisit Ainin! Luuletko hä-
net saavasi kuin hyllyltä vaan? Ja mihin sinä sitte
hänet veisit? Kulettaisit kai perässäsi — markkinoille
kerjäälemään, sillaikaa kun sinä itse siellä joisit ja
tappelisit. Kaikkia sinunkin mieleesi juohtuu! (*Taskiselle*)
Ja tuo toinen hyvä! Istuu tässä korvat höröllään ja
kuuntelee mokomia jaarituksia.

TASKINEN

Kyllä Samppa aina eukkonsa elättää!

MAIJA

Niin muka!

SAMPPIA

Ei Aini tulisi puutetta kärsimään, sillä en minä niin rutiköyhä ole, vaikka siltä näytän. Ensi syksynä ostan Mäkelän torpan — tosin velaksi —

MAIJA

Oli miten oli! en tahdo kuulla sanaakaan. Minä olen luvannut Ainin Mikolle ja sanassani pysyn. Antakaa tekin olla Mikon rauhassa; ei hänellä ole mitään tekemistä Kutvaleen Iitan kanssa, sen sanoi hän minulle itse.

SAMPPIA

Jopa veti teitä nenästä!

MAIJA

Veti minua nenästä! Mitä sinä uskallat sanoa, mies! Parasta, että heti laputat, sillä minä en takaa —

SAMPPIA

No no, ei riidellä! Menenhän minä tästä ilman-kin . . . (Taskiselle). Älä anna vielä puumerkkiäsi! (Menee vasemmalle).

MAIJA

Heittiö! (Taskiselle) Koetappa kieltää puumerkkiäsi, niin näet mitä tapahtuu! Sellaisen häpeän teit eilen . . . Tekevät vielä laulun, niinkuin Marjamäen Miinastakin, niin jää Aini vanhaksi piiaksi.

TASKINEN

Älä nyt tuossa säarnaa! Lupasinhan jo puumerkin, — saat vaikka kaksikin!

SALAMON

(tulee perältä, oikealta)

Mikko tuli jo!

MAIJA

Entäs kanttori?

SALAMON

Ei ole vielä näkynyt.

MAIJA

(Taskiselle)

Suoriuduppa nyt kotiin siitä ja käyttäydy kerran-
kin ihmisiksi! *(Salamonille)* Ja sinä, etsi Aini käsiin!
(Taskinen ja Maija menevät perälle, oikealle).

SALAMON

Voi sentään kuin minua säälistää tuo Aini parka!
Niin kaunis kuin mansikka mäellä, ja tuo räätäli —
kuin hallan purema perunanvarsi! Mihinkä päin minä
nyt tästä lähten? Tapaan vielä tytön tuolla jossain
oksassa riippumassa . . . Ei se ihmekään olisi kun
ovat häntä niin riivatusti kiusanneet. — Mutta älähän!
Kallehan meni häntä äsken etsimään. Ehkä ne istuvat
tuolla jossain . . . Siellä tahtosin minä olla kolman-
tena, katselemassa . . . Kyllä Kalle sentään on toista
kuin tuo räätäli lurjus! *(Menee etunäyttämöltä oikealle).*

AINI

(tulee vasemmalta)

Kuinka tyyni on lampi tänään! Oi, jospa rinta-
nikin olisi yhtä tyyni! Milloin loppuu tämä ahdistus,
tämä epätoivo . . . *(istuu kivelle. Hetki äänettömyyttä).*
Tänään ratkaistaan kohtaloni. Isäni suostuu ja minä-
kin olen luvannut . . . Pelastusta ei ole enää . . .

(Äkkiä, ikäänkuin havahtaen) Mutta — lampi! Sehän on ystäväni! Se voi minut pelastaa . . . Minä syöksyn sen viileään syliin, veden eläjien joukkoon —. Siellä Vetehisen kartanossa on hyvä olla. Ahti soittaa kanneltaan ja Vellamon neitokset hyppivät iloisina ulpukain keskellä . . . Senpä minä teenkin! Valoisina kesäöinä nousen sitte tähän rannalle tarkastelemaan kuinka vanhempani voivat. Suuret kalalaumat ajan isäni verkkoihin ja koristelen hänen rysänsä somilla veden kasveilla, jotta hän niitä kokiessaan huomaisi laitokseni tyttärensä terveisiksi. — Mutta Kalle! Mitä sanoisi hän? Tulisikohan hän joskus tänne rannalle muistelemaan lapsuutensa ystävää! Oi jos hän sen tekisi! Silloin uisin hiljaa hänen luoksensa, kietoisin käsivarteni hänen kaulaansa ja veisin tuonne alas syvyyteen . . . Siellä eläisimme niin sanomattoman onnellisina unhoittaen koko maailman . . . Kuulen outoa huminaa — ikäänkuin hiljaista puhetta . . . Se on varmaankin Vellamon neitojen kuisketta . . . He kutsuvat minua! (Katsoo oikealle) Tuolla tulee joku, — se on Kalle! Mitä minä nyt teen? Voi taivas . . . !

K A L L E

(tulee etunäyttämöltä, oikealta)

Vihdoinkin sinut löysin, Aini!

A I N I

(hämillään)

Niin . . . Minä istuin täällä.

K A L L E

Onko se totta, että sinä aiot mennä naimisiin räätälin kanssa —

AINI

Äiti niin tahtoo ja isäkin myöntyi . . .
 KALLE

Äitisi kyllä tahtoo — sen tiedän, ja niinhän sinä kirjoitit —

AINI

Sinä luit siis . . . Mitä sinä ajattelit? Pahastuitko kovinkin? Minä kirjoitan niin huonosti . . .

KALLE

Älä nyt puhu joutavia, vaan sano minulle, kuinka on asian laita? Miksi käännät kasvosi pois, etkä katsoakaan edes minuun?

AINI

Minua niin hävettää . . .

KALLE

Mikä sitte?

AINI

Se kirje . . . kun tulin kirjoittaneeksi . . .

KALLE

Ethän sinä mitään pahaa kirjoittanut! Aini, vastaa nyt minulle, menetkö sille räätäilille vaimoksi?

AINI

En. Minä lähden kauas pois, etkä sinäkään näe minua enää koskaan.

KALLE

Mihin aiot sitten lähteä?

AINI

Sano Kalle, muisteletko joskus minua, kun olen poissa?

KALLE

Älä kiusaa minua, vaan vastaa kysymykseeni.

AINI

Lupaatko, ettet sano kenellekään?

KALLE

Lupaan, lupaan.

AINI

Kuule siis! Kun kaikki asettuvat yölevolle, hiivin minä hiljaa ulos, menen tuonne kalliolle ja hyp-
pään alas . . .

KALLE

Aini, oletko järkesi menettänyt?

AINI

Kun sitte joskus satut tähän rannalle ja kuulet honkain huokaavan, lammen laineitten itkeä nyyhkyt-
tävän, — ja

KALLE

(nuhtelevasti)

Aini!

AINI

Jospa tietäisit, kuinka tämä elämä on kurjaa, et minua nuhtelisi.

KALLE

Eihän sinua kukaan voi pakoittaa menemään miehelle, jota et rakasta.

AINI

Jos eloon jään, niin täytyy minun se tehdä, sillä minä olen luvannut.

KALLE

Aini, kuule minua! Minä rakastan sinua. Sinun täytyy tulla omakseni . . . Jo lapsuudestamme saakka olet sinä ollut minulle kallein olento maan päällä. Muistatko kuinka yhdessä leikimme tässä samassa paikassa. —

AINI

(iloisesti)

Kalle! *(Totisena)* Ei . . . älä pahastu . . . Tiedäthän, etten voi sanaani takasiin ottaa . . . Kiitos hyvydestäsi —

KALLE

Sinä et siis rakasta minua?

AINI

Voi, Kalle, tiedäthän sinä, että minä sinua rakastan, mutta —

KALLE

(sulkee Ainin syliinsä)

Aini!

AINI

(koettaen vapautua)

Ei, Kalle . . . päästä minut, minä —

KALLE

En . . . sinua en päästä. Sinä olet iäti omani!
(Suutelee useamman kerran Ainia).

TASKINEN

*(tulee perältä, oikealta, seisattuu ällistyen huomattuaan
 Kallen suutelevan Ainia. Itsekseen).*

Aivan niinkuin pappilan mamseli ja Vanhalan maisteri Sikomäen alla! *(Ärjäsee)* Häh, sen viетävät! *(Aini ja Kalle pelästyvät ja irtautuvat toisistaan)* Tämäkin piti minun siis vielä näkemän! *(Ainille)* Letukka! kuinka voit sinä noin häväistä itseäsi? Oletko jo kokonaan unhoittanut kaiken siveyden ja ihmisyyden? *(Kallelle)* Ja te, korkeasti oppinut naisten viетtelijä, hävetkää! Olisitte tuonut kaupungista jonkun mamselin ratoksenne, ja jättänyt köyhän miehen ainoan lapsen rauhaan. Vielä hymyilette siinä! Keppiä sietäisitte niin te, kuin tuokin tytön letukka. —

KALLE

Erehdytte, mestari hyvä! Minä en narraa tyttäretänne, minä rakastan häntä.

AINI

Isä, älä ole noin paha Kallelle, kaikki on minun syyni —

TASKINEN

(Ainille)

Vaiti! *(Kallelle)* Te puhutte rakkaudesta, sillä muka parantaaksenne asiaa, ja syytääksenne poroa silmileni, mutta minä sanon teille, etten ole mikään yksiöinen vasikka! . . . Kyllä tiedetään, mitä herrain rakkaus on! Sanokaapa, olisitteko valmis menemään tuon tyttöletukan kanssa naimisiin?

KALLE

Sehän on ollut hartain toivoni!

TASKINEN

(ällistyen)

Häh?

KALLE

Jo lapsuudestamme saakka olen pitänyt häntä morsiamenani, enkä luovu hänestä, vaikka koko maailma nousisi meitä vastaan.

TASKINEN

Te oppinut maisteri ja tuo tuollainen yksinkertainen, köyhä tyttö?

KALLE

Rakkaus ei tiedä mitään rikkaudesta, eikä arvosta. Minusta tulee maanviljelijä ja hänestä vaimoni. *(Ainille)* Tule tyttöseni, meitä ei voi kukaan eroittaa *(ottaa Ainia vyötäisistä).*

TASKINEN

(mielissään)

Hm . . . Tämähän nyt on jotain . . . Tuota . . . olkaahan te täällä, minä hyppään sanomaan Maijalle . . . mutta muistakaa: ei mitään tuhuksia vielä! *(Erikseen)* Mitä hittoahan se Maija ja kanttori tästä sanovat? *(Menee juoksujalassa perälle oikealle).*

AINI

Kalle, minua niin pelottaa . . .

KALLE

Ole huoletta, luota minuun.

SALAMON

(Tulee oikealta etunäyttämöltä. Itsekseen)

Tuossahan ne nyt ovat! Puhelkoot nyt vielä vähän aikaa. Minä käyn tähän pensaan taakse piiloon. *(Piiloutuu).*

AINI

Mutta jos äiti ei suostuisikaan?

KALLE

Olkoon suostumatta! Minä vien sinut sittenkin.

SALAMON

(Itsekseen)

Sellainen se mies pitää ollakin!

AINI

Entä sinun vanhempasi? . . .

KALLE

He tietävät jo! Äitini tarkka silmä on jo aikoja sitte huomannut rakkauteni sinuun. Hän lähetti myös minulle sanan kaupunkiin, että sinua aiotaan naittaa . . .

AINI

Hän ei siis ole vastaan?

KALLE

Ei ollenkaan. Ennenkuin tänne lähdin sanoi här: „Jos rakastat Ainia, niin ota hänet. Tee aina niinkuin sydämesi käskää“.

AINI

Kuinka hyvä hän on!

KALLE

Monta kertaa oli minulla siellä kaupungissa niin ikävä sinua . . . *(suntelee Ainia)*.

AINI

Entäs minulla sitte! Joka kerta kun lähdit kouluun, juoksin minä tänne rannalle itkemään.

KALLE

Jääköt nyt hyvästi itkut ja ikävät! Onnen aurinko nousee ylös korkealle lempemme kirkkaalle taivaalle, ja hymyilee meille sieltä . . .

SALAMON

(Itsekseen)

Voi kuinka tuntuu hyvän makuiselta *(hivelee sydän-alaansa)* täällä rinnassa ja sydämessä . . . Kaikki ikäänkuin sulaa . . . *(Pyyhkii silmiään)*.

AINI

(nojaten päätään Kallen rintaa vasten)

Kalle, eikö tämä vaan ole unta?

(Maija, Taskinen, Mikko ja Kanttori tulevat perältä, oikealta).

MAIJA

Mitä . . . mitä täällä on tekeillä? Pysyttekö erillänne!

SALAMON

(nousee. Itsekseen)

Jo tuli taas! piru . . .

TASKINEN

Sanoinhan minä: ei mitään tuhmuuksia!

MAIJA

(Kallelle)

Päästäkää tyttö heti irti!

MIKKO

Mikä se tuo herra on olevinaan, kun tulee tänne toisen morsianta hyväilemään?

TASKINEN

(Mikolle)

Olehan nyt vaiti siinä! . . .

KALLE

Asia on niin, emäntä, että minä rakastan tytärtänne —

TASKINEN

Eikö helkkarissa . . . eihän se niin ollut! (*Maijalle*)
Tämä maisteri tahtoo mennä naimisiin Ainin kanssa.

AINI

(*irtaantuen Kallesta*)

Äiti kulta, me rakastamme toisiamme . . .

MIKKO

Eikös ole jo narrannut tyttöä —

KANTTORI

Tämähän oli jotain odottamatonta!

KALLE

Mitä vastaatte, emäntä?

MIKKO

(*Maijalle*)

Sanokaa tuolle maitoparralle kerran totuus.

KALLE

Tosin olen nuori, mutta ei siltä tarvitse pistellä. —

TASKINEN

Maija! anna nyt kerrankin sydämesi heltyä, ja tee niinkuin lapsesi tahtoo. —

KANTTORI

Kuulkaahan emäntä; katsokaahan noita nuoria, niinhän ne ovat kuin kaksi kukkasta kedolla, säälihän heitä olisi eroittaa.

TASKINEN

(pyyhkien silmiään)

Niin, Maija, sääli se olisi . . .

MAIJA

Minä en tiedä . . . Olen kuin puulla päähän
lyöty —

MIKKO

Minä en ymmärrä, mitä se tämä peli nyt oikeas-
taan on, ja miten kanttorikin voi noin puhua? *(Kanttorille)*
Kuulittehan itsekin, että tyttö lupasi tulla vaimokseni,
ja isänsäkin on luvannut puumerkin . . .

MAIJA

Lupasinhan minäkin Ainin Mikolle —

KALLE

Mutta ajatelkaahan, emäntä, Ainihan rakastaa
minua.

TASKINEN

(Sampalle, joka tulee vasemmalta)

Samppa, täällä alkaakin asiat mennä hyvin päin!

SAMPPA

*(iloisena)*Arvasinhan minä, rakkaus voittaa kaikki! *(Mikolle)*
Mitäs se räätilimestari nyt sanoo, kun tämä tällainen,
linnassa istunut juopporatti, vie häneltä morsiamen?

TASKINEN

Mitä sinä Samppa nyt . . . ?

KANTTORI

Samppa taisi erehtyä . . . (*Sampalle*) Tuo nuori
mieshän se tuolla on sulhanen, etkä sinä.

SAMPPIA

(*Taskiselle*)

Mitä sinä sitte lörpöttelet?

TASKINEN

Enhän minä sinua tarkoittanut . . .

MIKKO

Samppa kehasi vähän liian aikaseen!

SAMPPIA

(*Mikolle*)

Ole virnistelemättä siellä . . .

MAIJA

Ei minulla ole Kalleakaan vastaan mitään . . .

MIKKO

Mutta, tähän lupasitte tytön minulle! se on ker-
rassaan väärin, että nyt luovaillette tuolla tavoin.

TASKINEN

Ei se ole ollenkaan väärin, sillä tyttö itse ei tah-
tonutkaan —

MIKKO

(Taskiselle)

En minä sinulle puhunut, emännälle minä puhun.

SAMPPA

(Taskiselle)

En yllytä, mutta jo minä löisin!

TASKINEN

(häristää nyrkkiään Mikolle)

Senkin —!

MIKKO

Minä sanon teille, emäntä, että jollette käännä asioita, niinkuin pitää, niin oikeudessa saatte vastata tästä asiasta.

KANTTORI

Tällaiset asiat menevät oikeudessa penkin alle.

MAIJA

Oikeudessa! Vai sinne sinä minua raahaisit? Sellainen mieskö sinä oletkin! Hyvä, etten vielä ke-
rinnyt antaa lastani mokomalle riitapukarille.

MIKKO

Vai haukkumaan tässä vielä rupeatte! Kyllä minä teille näytän! . . .

MAIJA

Parasta, että menet tiehesi!

MIKKO

Menen kyllä, mutta vielä minä kostan! (*Mence oikealle, perälle.*)

SAMPPA

Salamon! ota hyvä vapa ja mene sitä riivattua saattamaan.

KANTTORI

Älkää miesparkaa liiaksi suututtako.

SAMPPA

(*Taskiselle*)

Tämä kävi enemmän nolosti. . . .

TASKINEN

Mitä sinä joutavia . . . Saathan sinä aina jonkun . . .

KALLE

Te suostutte siis emäntä?

MAIJA

En minäkään tahdo vastaan panna.

KANTTORI

Se on oikein! (*Taskiselle*) Nyt kai mestarikin antaa puumerkkinsä?

TASKINEN

Nyt vedän minä puumerkin, että se näkyy vaikka viiden virstan päähän!

MAIJA

Mutta, hyvänen aika, mitäs Kallen vanhemmat sanovat?

KALLE

He ovat jo suostuneet!

MAIJA

Sittehän on kaikki hyvin.

TASKINEN

Nyt saatte lapsukaiset likistellä toisianne ja vaikka pussailla . . .

MAIJA

(Taskiselle)

Mitä sinä siinä . . . Pidätkö suusi kiinni!

TASKINEN

Muistatko, Maija, kun me oltiin nuoria . . . ? Jaa'ah! ne oli hauskoja aikoja. Kerrankin, kun istuttiin siellä kappalaisen ladon takana —

MAIJA

(tyrkkää Taskista)

Tuohan nyt vasta on lörppö! Lähtekää nyt hyvät vieraat tuonne mökille, niin saatte kupin kahvia. — Tule sinäkin Samppa mukaan.

TASKINEN

(Kanttorille)

Me nähkääs istuttiin siellä ladon takana melkein koko yö. Ensin pelkäsi Maija kappalaisen pässiä ja sitte rupesi satamaan . . .

MAIJA

(Taskiselle)

Menetkö siitä jo hyvällä näyttämään tietä, tahi . . .

(Kaikki alkavat mennä nauraen perälle, oikealle)

SALAMON

(iloisena hypäten)

Voi turkin pieksut, kuin kävi hyvin!

ESIRIPPU.

☆ NÄYTELMÄKIRJASTO ☆

N:o 1.	<i>Payard.</i>	Ei savua ilman tulta	Hinta —: 75.
	<i>Suomentanut O. J.</i>		
N:o 2.	<i>Hemmo Kallio.</i>	Pärtytyn yö	1: 50.
N:o 3.	<i>Vihtori Lähde.</i>	Kohtaus kunta- kokouksessa	1: —.
N:o 4.	Tyhmä Jussi.	<i>Mukaelma rans- kankielestä</i>	1: —.
N:o 5.	<i>Wolfgang Gyalwi.</i>	Kuherrusajan kuluttua	—: 75
N:o 6.	<i>Edouard Pailleron.</i>	Kipinä	1: —.
N:o 7.	<i>Georg Richard Kruse.</i>	Sydämet- tömät	1: —.
N:o 8.	<i>Demetrius Schrutz.</i>	Sähkörak- kautta	—: 75.
N:o 9.	<i>Ludvig Fulda.</i>	Neiti leski	1: —.
N:o 10.	<i>Leopold Adler.</i>	Kolme sanaa vaan	1: —.
N:o 11.	<i>Paul Perron.</i>	Minä ja anoppini	1: —.
N:o 12.	<i>Felix Hornborg.</i>	Virkistysmatka	1: 75.
N:o 13.	<i>Felix Hornborg.</i>	Perintö	—: 75.
N:o 14.	<i>Felix Hornborg.</i>	Julian suudelma	—: 75.
N:o 15.	<i>E. Huhtinen.</i>	Tukkikauppa	1: 50.
N:o 16.	<i>Emil Perttilä.</i>	Suutarin mökillä	—: 75.

Yrjö Weilin.

Hinta: —: 75.